

DRAMMEN TINGRETT

Dok 1

Justis og Beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep.

0030 Oslo

Deres referanse

18/3837 ES KMW /KBÅ/bj

Vår referanse

18-107323ADM-DRAM

Dato

17.10.2018

Høringsuttalelse til forslag til endringer i tvisteloven

Drammen tingrett gir med dette følgende høringsuttalelse til forslag til endringer i tvisteloven:

4.1 Rettens angivelse av fristers avslutning

Det er foreslått at retten skal angi en bestemt fristdato, fremfor antall uker.

Drammen tingretts vurdering:

Drammen tingrett er positive til dette forslaget.

4.2 Avslutning av saksforberedelsen og sluttinnlegg

Tidspunktet for når saksforberedelsen skal avsluttes og sluttinnlegget inngis, er i dag sammenfallende. Forslaget er at saksforberedelsen i stedet skal avsluttes tre uker før hovedforhandlingen, og sluttinnlegget inngis senest to uker før hovedforhandlingen.

Drammen tingretts vurdering:

Drammen tingrett er positive til dette forslaget. Det er allerede vanlig praksis i en del saker.

4.3 Oppnevning av juridisk kyndige meddommere

En fagkyndig meddommer kan bare oppnevnes dersom hensynet til forsvarlig behandling tilsier det, og juridisk fagkyndige bare hvis partene har foreslått samme person, jf. tvisteloven § 9-12 tredje ledd.

For juridisk kyndige foreslås at disse skal oppnevnes dersom partene har avtalt det, og at den kyndige skal velges etter forslag fra partene med mindre retten finner det åpenbart urimelig. (Formålet med endringen er at domstolene i større grad skal være et reelt alternativ til voldgift i store og komplekse kommersielle saker).

Drammen tingretts vurdering:**Postadresse**

Postboks 1066 Bragernes, 3001 Drammen

Sentralbord

32 21 16 00

Saksbehandler

Anne Fossan

Bankgiro

6345 05 09304

Organisasjonsnummer

974726963

Kontoradresse

Erik Børresens allé 20, 3015 Drammen

Telefakssaksavd: 32211658
skifteavd:
32211659**Telefon**

32 21 16 04

Ekspedisjonstid

0800-1545 (1500)

Internett/E-post

drammen.tingrett@domstol.no

Drammen tingrett er positive til å tydeliggjøre denne muligheten for å tilrettelegge for større kommersielle saker. Muligheten for å frasi seg ankeadgangen bør også tydeliggjøres og ses i sammenheng med dette punktet. Habilitetsvurderingen vil være viktig dersom loven endres til en «skal»-regel. Evt. vurdere lister med faste personer slik som i arbeidsrettssaker. Samtidig kan ikke habilitetsvurderingen være så streng at man ikke oppnår formålet med å tiltrekke seg flere voldgiftssaker.

Pkt. 5 forslag til endringer i reglene for småkravprosess

Pkt. 5.2.4 - Forslag om å utvide 3 måneders fristen

Et forslag er å sette fristens utgangspunkt til et senere tidspunkt enn fra tidspunktet da stevning ble inngitt, for eksempel ved å la fristens utgangspunkt sammenfalle med fristen for tilsvar som retten fastsetter.

Forslag til ny § 10-4 første ledd «Hvis ikke saken avsluttes på annen måte, skal den normalt være avsluttet med dom innen tre måneder etter *utløpet av den første frist retten har fastsatt for å inngi tilsvar.*»

Et annet alternativ kan være å utvide fristen for å avslutte saken fra tre til fire måneder.

Forslag til ny § 10-4 første ledd «(1) Hvis ikke saken avsluttes på annen måte, skal den normalt være avsluttet med dom innen *fire* måneder etter at stevning ble inngitt.»

Drammen tingretts vurdering:

Drammen tingrett er positive til å utvide fristen for småkravsaker. Drammen tingrett mener 3 måneders fristen i småkravsaker er urealistisk og går på bekostning av viktigere saker. Det er ofte utfordrende å forkynne overfor selvprosederende parter. Det er også ofte behov for bistand til oppsett av stevning og tilsvar, noe som gjør det vanskelig å overholde 3 måneders fristen. Selv om tvistesummen er lav er småkravsaker ofte tidskrevende ettersom det gjerne er selvprosederende parter og uryddig fremstilling av sakens faktum. Småkrav krever ofte mye veiledning fra rettens side, fordi det er selvprosederende parter i mange av sakene. Småkravsaker med selvprosederende parter kan ofte være mer ressurskrevende enn saker som behandles etter allmennprosessen.

I småkravprosessen kan man også få saker som gjelder vanskelige juridiske spørsmål og saker som har relativt stor betydning for en part. Drammen tingrett mener at det i slike saker bør gis større åpning for å omdefinere saken fra småkravprosess til allmennprosess ved at dommeren får anledning til å bestemme at saken går etter de vanlige regler for allmennprosess dersom dommeren ikke anser saken egnet for de mer summariske reglene som gjelder for småkravprosessen.

Pkt. 5.3 – Forslag om å heve verdigrensen for behandling av småkravsaker

Det foreslås å heve verdigrensen for behandling av saker ved småkravprosess fra 125 000 til 250 000 kroner. Det er også forslag om å heve beløpsgrensen for obligatorisk forlikrådsbehandling.

Dersom man legger til grunn utviklingen av kroneverdien fra 2005 til mai 2018, med utgangspunkt i konsumprisindeksen, viser beregninger at 125 000 kroner i 2005 tilsvarte 163 730 kroner i mai 2018 (prisstigning 31 prosent). Departementet ser det slik at beløpsgrensen som et minimum bør heves til dette nivået.

Forslaget tar utgangspunkt i at lovteksten skal angi et bestemt kronebeløp og ikke en indeksjustering med fastsettelse i forhold til grunnbeløpet. Dette for å gjøre det mer pedagogisk.

Drammen tingretts vurdering:

Drammen tingrett er kritisk til å bringe enda flere saker inn under reglene for småkrav. Det vil lede til enda flere selvprosederende parter. Slike saker er utfordrende idet det er en vanskelig balansegang mellom å skulle veilede selvprosederende, samtidig som dommeren skal være objektiv. Det er også en utfordring at preklusjonsregelen ikke gjelder i småkravsaker. I tillegg mener vi det er uheldig å utvide hvilke saker som skal anses som småkravsaker sett i lys av at det er begrenset ankeadgang. Dersom verdigrensen økes, uten at det gis åpning for å omklassifisere saken til allmennprosess, bør ankeretten utvides for saker som gjelder vanskelige juridiske spørsmål eller har stor velferdsmessig betydning for en part.

Drammen tingrett mener hensynet til en kostnadseffektiv behandling bedre kan oppnås gjennom bedre og mer fleksible regler for dommerens kostnadsstyring, jf. Pkt. 6.3, fremfor å la grensen for småkrav ligge på 250 000,-. Drammen tingrett er imidlertid positive til å indeksjustere beløpet opp.

I tillegg bør det vurderes om det skal være en nedre grense for hvilken tvistesum som man kan bringe inn for tingretten. Eventuelt innføre en silingsordning for saker fra forlikrådet som gjelder veldig lave krav. Det bør også være mulig for forlikrådet å ta stilling til oppfrisking og omgjøring av egne fravørsavgjørelser. I tillegg mener vi at reglene for forkynning av forlikrådets avgjørelser bør endres i samsvar med reglene som gjelder for tingretten, slik at man unngår unødvendig overprøving av fravørsdommer i forlikrådet.

Pkt. 6.2.2 Sakskostnadsbegrensninger

Inntrykket fra evalueringen er at tvistelovens sakskostnadsregler ikke i nevneverdig grad har bidratt til en reduksjon i sakskostnadene i allmennprosessen. Det er blant annet vist til at tvisteloven § 20-5 om utmåling av sakskostnader i praksis ikke har medført noen nevneverdig reduksjon i nivået for tilkjente sakskostnader

Et mulig forslag kan være at det i saker hvor tvistesummen er under 500 000 kroner, ikke kan kreves sakskostnader som er høyere enn 40 prosent av tvistesummen. Det kan også være et alternativ å ta utgangspunkt i en høyere tvistesum, for eksempel 750 000 kroner eller 1 000 000 kroner.

På samme måte som etter tvisteloven § 10-5 bør det være adgang til å pålegge en part å erstatte sakskostnader som overstiger den øvre grensen når parten åpenbart uten grunn har anlagt søksmål eller tatt til gjenmæle. Det samme gjelder kostnader som parten ved forsømmelig forhold har påført motparten. Departementet antar at det kan være naturlig å gjøre adgangen til å fravike begrensningen noe videre enn i småkravprosessen. Det antas at det vil være formålstjenlig og i tråd med nødvendighets- og proporsjonalitetsprinsippet at det gis adgang til å få erstattet sakskostnader utover den øvre grensen når det foreligger omstendigheter som gjør dette rimelig, for eksempel ved klart prosessdrivende opptreden fra en part og eventuelt også i saker av stor prinsipiell betydning.

Et nytt tredje ledd i tvisteloven § 20-5 kan for eksempel lyde slik: «(3) I saker hvor tvistesummen er under kr 500 000 [alternativt 750 000 eller 1 000 000], kan sakskostnader bare erstattes med inntil 40 prosent av sakens tvistesum når det ses bort fra merverdiavgift. Merverdiavgift av kostnad som er omfattet av første punktum, kan erstattes når ikke sakens rettsforhold hovedsakelig skriver seg fra virksomhet hos parten som er merverdiavgiftspliktig. Første punktum gjelder ikke dersom en part åpenbart uten grunn har anlagt sak eller tatt til gjenmæle. Det samme gjelder for kostnader parten ved forsømmelig forhold har påført motparten eller dersom andre tungtveiende grunner tilsier at begrensningen ikke bør gjelde.»

Drammen tingretts vurdering:

Drammen tingrett er positive til dette forslaget, og mener det vil bidra til å senke terskelen for domstolen til å overprøve partenes sakskostnader. Vi tror at dette vil være et godt virkemiddel for å

motvirke uforholdsmessig høye sakskostnader sammenlignet med sakens verdi. Videre er vi enige i at det bør være en sikkerhetsventil slik som i § 10-5 for åpenbart ugrunnede søksmål.

6.3 - Forslag om å endre varslingsregelen dersom domstolen skal overprøve sakskostnadene uten innsigelse fra en part:

6.3.1 Gjeldende rett

Tvisteloven § 20-5 femte ledd første punktum fastsetter at retten også kan prøve poster i kostnadsoppgaven som motparten har godkjent. Det følger av § 20-5 femte ledd annet punktum at der motparten ikke har kommet med innsigelser, skal parten gis adgang til å uttale seg hvis retten vurderer å sette ned kostnadskravet.

6.3.3 Evalueringen

Det fremgår av evalueringsrapporten side 123 følgende at rettens praksis med overprøving av sakskostnadskravene neppe har endret seg særlig med tvisteloven, og at retten fortsatt i nokså liten grad nedsetter kravene.

6.3.4 - Vurdering og forslag til mulige lovendringer

Departementet vurderer om varslingsregelen i § 20-5 femte ledd annet punktum bør endres eller fjernes. Innspillene i evalueringen gir grunn til å tro at varslingsbestemmelsen bidrar til å heve terskelen for at retten går inn og setter ned sakskostnadskravet i tilfeller hvor dette ville vært riktig anvendelse av § 20-5. Dette kan medføre at domstolene ikke i tilstrekkelig grad er med på å påvirke sakskostnadsnivået og å sikre at utmålingen skjer i tråd med nødvendighets- og proporsjonalitetsprinsippet, slik bestemmelsen i § 20-5 femte ledd er ment å sikre.

En mulig løsning kan være å fjerne regelen i tvisteloven § 20-5 femte ledd annet punktum, og å innta en presisering i tredje ledd om at kravene skal begrunnes samtidig med at kostnadsoppgaven fremlegges.

En annen løsning kan være å fjerne regelen om varslingsregelen i tvisteloven § 20-5 femte ledd annet punktum, uten å innta noen nærmere krav til begrunnelse i tredje ledd. Når det følger av loven at kostnadsoppgaven kan nedsettes selv om motparten har godkjent oppgaven, kan dette sies å gi partene en oppfordring til å begrunne sine krav når oppgaven inngis.

En mellomløsning kan være at retten ved behov skal ta opp sakskostnadskravene ved sakens avslutning, slik som allerede synes å være praksis i en del saker i dag. Dette kan løses ved at det inntas i tvisteloven § 20-5 tredje ledd at retten skal be om en begrunnelse for kravet dersom det er behov for det. Muntlig kontradiksjon om kravet vil normalt være å foretrekke. Retten vil da kunne være i stand til å ha en formening om kravene fremstår som høye, uavhengig av sakens utfall. Dersom oppgaven etter rettsmøtet suppleres i vesentlig grad, er det naturlig at et slikt tillegg begrunnes

Med bakgrunn i et forslag om å fjerne regelen i § 20-5 femte ledd annet punktum, kan et mulig forslag være å endre tvisteloven § 20-5 tredje ledd fjerde punktum slik: «(3) I saker som avgjøres etter muntlig forhandling, skal en part inngi oppgave over sakskostnader når de kreves erstattet. Oppgaven skal inngis ved rettsmøtets avslutning. Dersom størrelsen på noen av postene ikke er kjent, skal oppgaven suppleres innen den frist retten fastsetter. Utgiftspostene skal [begrunnes og] [begrunnes i rettsmøtet og] spesifiseres slik at retten har tilstrekkelig grunnlag for å foreta utmålingen. [Dersom oppgaven over sakskostnadene suppleres etter tredje punktum i vesentlig grad, skal kostnadene begrunnes.] For salærutgifter skal det alltid angis hvor store beløp og hvor mange timers arbeid som knytter seg til disse stadier av saken: [...]».

Drammen tingretts vurdering:

Drammen tingrett er positiv til forslag om å fjerne regelen i tvisteloven § 20-5 femte ledd annet punktum, og å innta en presisering i tredje ledd om at kravene skal begrunnes samtidig med at kostnadsoppgaven fremlegges.

Vi er enig i at det er tungvint å sette ned kostnadskravet der motparten ikke har innsigelser mot kravet og at det bør tilrettelegges for økt grad av overprøving i tilfeller der advokaten ikke overholder sin selvstendige plikt til å protestere når sakskostnadskravet fra motparten synes å være for høyt. Mange advokater vil nok ha en viss egeninteresse i å godta motpartens oppgave. Vi tror en fjerning av varslingsregelen vil medføre at advokater vil komme med en generell begrunnelse i de tilfeller der det er behov for det. Drammen tingrett er videre positive til å la partene begrunne sakskostnadene muntlig ved avsluttet hovedforhandling. Dette er allerede også en utviklet praksis.

Før Drammen tingrett

Karsten Øvretveit
tingrettsdommer